

BÓKASÍÐAN

bøkur, bøkur, bøkur...

Ritstjórn: Anna V. Ellingsgaard
anna@sosialurin.fo

Japaniskur kærleiki á føroyskum

Fyri fyrstu ferð er ein japansk bók týdd til føroyskt. Talan er um kærleikssøguna **Sunnan fyrri markið** eftir heimskenda høvundan Haruki Murakami

TÝÐING

Anna V. Ellingsgaard
anna@sosialurin.fo

Fyri fyrstu ferð nakrantíð hevur ein føroysk týðing av eini japanskari skaldsøgu sæð dagsins ljós í føroyskum bókabúðum. Tað er Pauli Nielsen, sum hevur týtt bókina *Sunnan fyrri markið* eftir japanska høvundan Haruki Murakami til føroyskt eftir ensku, donsku og íslensku útgávuunum.

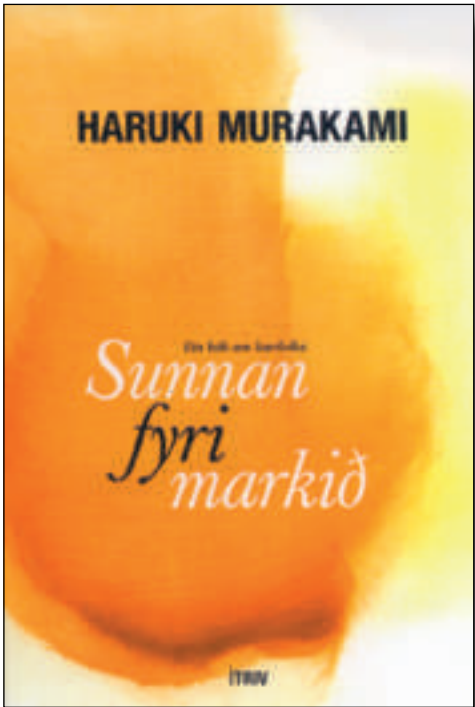
Kærleikssøga

Sunnan fyrri markið er ein kærleikssøga av tí slagnum, sum minnir nógv um heimskenda filmin "Casablanca". Eins og filmurin, snýr bókin seg um tvey, sum ikki kunnu fáa hvønnannan, tí umstøðurnar gera tað ógjørlegt.

Høvudspersónurin Hajime verður tveittur út í sína størstu lívskreppu, tá barndómsvinkonan, Shimamoto, bráðliga ein dagin trínur inn á vælumtókta jazzabarrinu, sum Hajime rekur. Í royndini at endurvinna teirra mistu fortíð, blakar Hajime øll siðbundin krøv um eitt sømuligt lív fyrri borð. Í staðin váðar hann alt – bæði karrieru og familjulív – og letur seg stýra af sínum innara longslí og dreymum.

Nýggj byrjan

Í síni rannsóknarferð í innaru drívmegini hjá

Føroyska týðingin, "*Sunnan fyrri markið*", er ein upplagdur móguleiki hjá føroyskum lesarum at kunna seg við heimskendu bøkurnar hjá japanska rithøvundanum Haruki Murakami

høvudspersóninum verður *Sunnan fyrri markið* samstundis ein uppperð við siðbundnar japanskar bókmentir, har evni sum persónligur samleiki, seksualitetur og kærleiki hava verið mest sum óhoyrd heilt fram til endan av seinna veraldarbardaga.

Sum høvundur umboðar Murakami harvið eina nýggja byrjan, sum samstundis verður tematiserað í sjálvari søguni. Eins og

høvundurin, er høvuðspersónurin føddur beint eftir seinna veraldarbardaga og navn hansara, Hajime, merkir "byrjan" á japanskum. Hajime er einabarn og verður hann soleiðis ímyndaliga lýstur sum barn av einum nútímans Japan, har trongdin at realisera seg sjálvan í ávísan mun er sett í staðin fyrri eina skipan, ið byggi á kollektivt disiplin og tigandi lýdni.

Stríð millum ættarlið

Ikki óvæntað halda nógvir eldri japanskir rithøvundar lítið um skringingina hjá Murakami. Sambært teimum, skrivar hesin umstríddi høvundurin alt ov nógv um kynslívið og leitar sær alt ov nógvan íblástur úr vesturlenskari mentan. Og í grundini raka hesar atfinningar beint í kjarnina á tí ørindi, Murakami hevur við síni skringing.

Murakami hevur nevnliga sett sær fyrri at broyta japanskar bókmentir innaní frá, so sær betri endurspegla sjálvsfatanina hjá tí nýggja Japan. Sostatt líkist illviljin móti Murakami mest einum stríði millum ættarliðini í japanskum bókmentum.

Haruki Murakami hevur skrivað 17 skaldsøgur, umframt at hann hevur umsett amerikanskan skaldskap til japanskt. Sagt verður um hansara skaldskap, at við sínum dygga kunneika um amerikanskar bókmentir, hevur Murakami megnað at bróta tann stongsul, sum strongu formligu krøvini hava hildið japanskum bókmentum í.

Í øllum førum fær Haruki Murakami skrivað japanska veruleikan inn í altjóða mentan á ein hátt, sum serliga hugtekur yngri lesarar.

Í *Les 2* verður lagt upp til, at næmingarnir læra at lesa og greina bæði tekstir og myndir

Føroyskt í tekstum og myndum

Í vikuni gav Føroya Skúlabóka-grunnur út bókina *Les 2*, ið er onnur bókin í *Les* bókarøðini til framhaldsdeildina í føroyskum.

Tilfarið í bókini er skipað í fimm partar við hvør sínum høvuðsevni, ið bindur tekstirnar saman. 'Ein fuglur í míni sál' er um tannár og broytingar. 'Móti víðum sandi' er um tað at vera genta ella drongur. 'Mín bringa er eitt reiður' er um familjulív, kærleika og samlív. 'Tú sterka lív' er um tað at vera fyrri ógvusligum broytingum í lívinum og at kenna sorg. 'Og tað flaggar í sólini' er um arbeiðslív á sjógv og á landi.

Umframt tulkning av tekstum leggur bókin eisini upp til, at næmingarnir læra at lesa og greina myndir. Í tilhoyrandi lærarabók hevur Jóannes Gaard skrivað áhugaverdan tekst um, hvønn týðning myndamálið hevur og hvussu perspektiverandi myndalestur kann geva lesaranum eina breiðari fatan av myndamáli.

Gunnar Hoydal hevur skrivað smá brot um myndlistafólkin, har hann vísir á serlig eyðkenni við teirra list.

Umframt at vera hent til skúlabrúks, er *Les 2* eisini eitt forkunnugt og fjølbroytt savn hjá øllum, ið hava áhuga fyrri føroyskum skaldskapi – frá stutt-søgum og leikritum til sálmar og bíbliutekstir og alt harímillum.

Tað er Lydia Didriksen, ið hevur ritstjórnað *Les 2*.

Atlas yvir rithøvundar

Danska DR hevur gjørt eina spildurnýggja heimasíðu, sum á heilt serligan hátt varpar ljós á norðurlenskar rithøvundar.

Fleiri enn 100 norðurlenskir bókmentiligir tungvektarar fluttu mikudagin inn á adressuna www.dr.dk/forfatteratlas, har høvundarnir verða lýstir í mun til hvønnannan: Hvør fekk íblástur frá hvørjum? Hvør hevur arbeitt saman við hvørjum? Og hvør hevur funnist at hvørjum fyrri hvat?

Við at klikkja á ymisk støð á sonevnda rithøvunda- atlassinum koma sambondini millum høvundarnar til sjóndar bæði við myndum og smáum tekstbrotum.

Aftanfyrri støðini á rithøvunda atlassinum fjala seg hópin myndum, video- og ljóð brotum, sum ikki hava verið at sæð ella hoyrt áður

Her fjala seg myndir, videobrot og ljóðbrot frá gomlum og nýggjum sjón- og útvarpssendingum. Nógv av tilfarinum hevur ikki verið at sæð ella hoyrt áður, og geva tey eitt ofta hýðleyst innlit í, hvussu rithøvundarnir síggja út, bera seg

at og tosa um sín skaldskap.

Nýggja atlasið fevnir um tíðarskeiðið frá 1650 fram til í dag. Líka frá klassikarum sum Søren Kirkegaard og Henrik Ibsen til nútíðar høvundar sum Sara Stridsberg og Kjell Westø.

Tilfarið, sum í fyrsta umfari talar mest til eygað, er ætlað at vera ein nýskapandi máti at stimbra hugin hjá fólki at lesa norðurlenskar bókmentir.